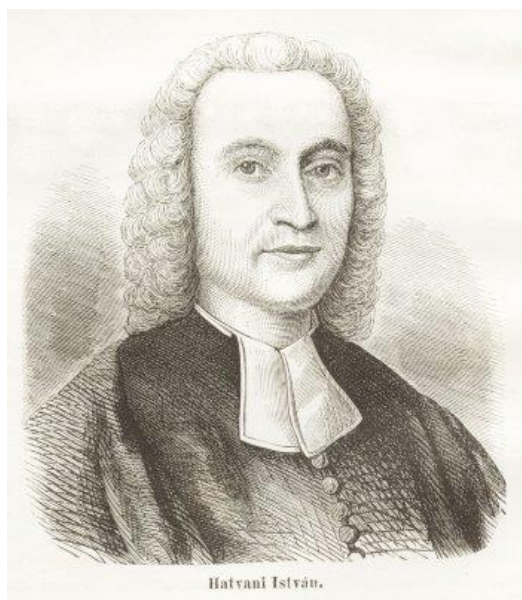

Debreceni Egyetem
Tudományegyetemi Karok
Hatvani István Szakkollégium

2013. évi Őszi Tudományos Hallgatói Konferenciájának
programfüzete

2013. november 16-17. (szombat–vasárnap)
Magyar Tudományos Akadémia
Debreceni Területi Bizottság (DAB) Székháza
4032 Debrecen, Thomas Mann u. 49.

A Konferencia programja:

2013. november 16. szombat

- 8:45 Megnyitó („C” terem)
- Prof. Dr. Bartha Elek
 a Debreceni Egyetem oktatási rektorhelyettese
- Dr. Bujalos István
 a DE TEK Hatvani István Szakkollégium igazgatója
- 9:00 Kémia tudományi szekció („C” terem)
- Történettudományi és Néprajztudományi szekció („B” terem)
- 12:00 Ebédszünet
- 13:00 Biológiai tudományok szekció („C” terem)
- Színháztudományi szekció („B” terem)
- 14:00 Társadalomtudományi szekció („B” terem)

2013. november 17. vasárnap

- 9:00 Matematika - Fizika - Informatika szekció („C” terem)
- Filozófia - Kommunikáció- és médiatudomány szekció („B” terem)
- 12:00 Ebédszünet
- 13:00 Földrajztudományi szekció („C” terem)
- Anglisztika - Amerikanisztika - Germanisztika szekció („B” terem)

2013. november 16. szombat

9:00 Kémiatudományi szekció

Levezető elnök: Dr. Bényei Attila

Bogdándi Virág (I. Vegyész MSc): A réz(II)-Pytren-4-phen komplex képződésének és bomlásának kinetikája és mechanizmusa

Témavezető: Prof. Dr. Manuel Garcia Basallote, Dr. Lente Gábor

Napjainkban széles körben kutatják az egynél több koordinációs hellyel rendelkező ligandumok fémkomplexeit, melyeknek fontos szerepe lehet a molekuláris felismerésben, az enzimutánzó vegyületekben és sok folyamatban, melyek a gyógyszerészeti kémia tárgykörét képezik. Kutatómunkám célja a réz(II)- ionok és a Pytren-4-phen ligandum között végbemenő reakció kinetikájának tanulmányozása, majd a lehetséges mechanizmus felderítése. Az 1:1 arányban elegyített réz(II) és ligandum oldatokat a koncentrációeloszlás-görbéknek megfelelően két pH-n vizsgáltuk. A bomlási folyamatot sztöchiometrikus mennyiségű, illetve feleslegben vett sav hozzáadása mellett tanulmányoztuk mind fotometriás módszerrel, mind stopped-flow technikával. A mérések során kitértünk a ligandum szerkezete, a fény valamint az ionerősség által gyakorolt hatások felderítésére is.

Győri Enikő (I. PhD Kémia Doktori Iskola): Aerogél alapú, mesterséges csontpótlásra szolgáló anyagok szintézise és vizsgálata

Témavezető: Dr. Lázár István

Az aerogélek nagyon kis sűrűségű szilárd anyagok, amelyek térfogatának több mint 50%-át levegő, vagy valamilyen gáz alkotja. Gélből származnak úgy, hogy a folyékony komponenszt gáznemű anyagra cserélik ki, így szilárd állapotban is megőrzik a nedves gélre jellemző szerkezetüket. Kutatásom során célom volt olyan aerogél alapú, mezo- és makropórusokat egyaránt tartalmazó, mesterséges csontpótló anyagok előállítása, amelyek mechanikai tulajdonságaik, valamint makropórusos szerkezetük alapján potenciálisan alkalmazhatóak csontpótlásra. Ezen kívül kémiai összetételük alapján megfelelnek a szintetikus csontpótló anyagokkal szemben támasztott követelményeknek. Célom volt továbbá meghatározott geometriai alakzatban elhelyezkedő makropórusok létrehozására szolgáló eljárás kidolgozása, mely a kiegészítő templatok mellett egy olyan új lehetőséget biztosít, amely jobban illeszkedik a klinikai orvosi gyakorlathoz. Mivel a pótolni kívánt csont hiány általában szabálytalan alakú, fontos volt, hogy az új eljárás CAT-SCAN rendszerhez és CAD megmunkáláshoz kapcsolható alternatív megoldás legyen. Továbbá mivel a szakirodalomban csupán szervesen összetevőket tartalmazó szimulált testfolyadékokkal végezték eddig a biokompatibilitási vizsgálatokat, fontos részét képezte a kutatásnak a vérplazma összetételéhez sokkal közelebb álló, aminosavakat is tartalmazó mesterséges testfolyadékok kifejlesztése, valamint az anyagaink azokban történő összehasonlító vizsgálata.

Homolya Levente (III. Kémia BSc): Pd-szalán komplexek katalitikus aktivitásának vizsgálata vizes közegű Sonogashira kapcsolási reakciókban

Témavezető: Dr. Joó Ferenc, Voronova Krisztina

A keresztkapcsolási reakciók a mai szerves kémia meghatározó átalakításai közé tartoznak, melyek segítségével könnyen alakíthatók ki C-C kötések. Általánosságban a terminális acetilének és aril- vagy vinil-halogenidek reakcióját Sonogashira-kapcsolásnak nevezzük, mely mára az egyik legelterjedtebb keresztkapcsolási reakcióvá vált. Napjainkban a vizes

közegben lejátszódó reakciók egyre jelentősebb szerephez jutnak. Ezáltal a reakciók kivitelezése olcsóbbá és biztonságosabbá válik, továbbá a környezeti terhelés is jelentős mértékben csökken. A szalén típusú ligandumot tartalmazó katalizátorok kiemelkedő aktivitást mutatnak különböző kémiai átalakításokban. Hátrányuk azonban, hogy a bennük található C=N kötés vizes közegben hidrolizál. Erre megoldást jelent a ligandum redukciója, melynek végtermékeként tetrahidroszalén, más néven szalán típusú vegyületet kapunk. Munkánk során előállítottunk három vízzel oldható szalán típusú ligandumot, melyek a diamin híd szénláncában különböznek egymástól, valamint ezek Pd-komplexeit. Katalitikus aktivitásukat vizes közegű Sonogashira kapcsolási reakcióban vizsgáltuk rézmentes körülmények között. A reakciókörülmények optimalizálása érdekében jódbenzol és fenilacetilén kapcsolását végeztük el. Vizsgáltuk a bázis minőségének és mennyiségének, továbbá a CuI kokatalizátor, fázistranszfer katalizátor (nátrium dodecil-szulfát), hőmérséklet, reakcióidő és vízzel elegyedő szerves oldószer hatását a reakcióra. Kitértünk a komplexek több reakción keresztül történő aktivitásának vizsgálatára is. Optimalizált reakciókörülmények között az elért legmagasabb óránkénti katalitikus ciklusszám 1650 h⁻¹. Eredményeink alapján kijelenthető, hogy az előállított Pd-szalán komplexek kiemelkedően aktív katalizátorai a vizes közegű Sonogashira kapcsolási reakciónak.

Lihi Norbert (II. Vegyész MSc): A vas szerepe a neurodegeneratív betegségekben

Témavezető: Dr. Várnagy Katalin

A vas a szervezet legnagyobb mennyiségben jelen levő nyomeleme, azonban mind a hiánya, mind a felhalmozódása komoly fiziológiás elváltozásokat okoz. Így például a neurodegeneratív betegségben szenvedők esetén a vas felhalmozódását figyelték meg az agysejtekben és az Alzheimer-kór kialakulásában szerepet játszó amiloid β fehérje és a vas között egyértelmű kölcsönhatást mutattak ki. Ugyancsak a vas mitokondriumból történő eltávolításának zavara fedezhető fel a Friedrich-ataxiában szenvedő betegeknél. Ezek a megbetegedések a vas metabolizmusának felborulását okozzák, amelyek további tüneteket válthatnak ki a szervezetben. Előadásom során bemutatom, hogy mai ismereteink szerint milyen szerepet játszhat a vas a neurodegeneratív megbetegedésekben, külön kiemelve lehetséges szerepét az Alzheimer-kór kialakulásában.

Molnár Enikő (I. Vegyész MSc): Pikolinátcsoportot tartalmazó makrociklusos ligandumok Mn(II)-komplexei: egyensúly és bomlás kinetika

Témavezető: Dr. Tircsó Gyula

Az elmúlt évek során a Mn(II)-ion makrociklusos ligandumokkal képződő komplexei kutatása jelentősen megélénkült, mivel az endogén Mn(II)-ion képes lehet az erősen toxikus Gd(III)-ion kiváltására a kontrasztanyag kutatás területén. Annak ellenére, hogy nagyszámú ligandumok vizsgálatát végezték el, a pikolinát oldalláncot tartalmazó makrociklusos komplexképzőkkel kapcsolatosan alig található adat az irodalomban. Ezért célunk három ilyen típusú ligandum (nompá, dompa és tempa) Mn(II)-komplexeinek oldategyensúlyi és disszociációs kinetikai vizsgálata volt. Az oldategyensúlyi méréseink azt mutatták, hogy a Mn²⁺-ion komplexálására a 12-tagú makrociklusos monopikolinát ligandum, a dompa, a legalkalmasabb, ugyanakkor a relaxometriás méréseink alapján csak a nompa ligandum esetében található koordinált vízmolekula a Mn(II)-komplex belső koordinációs szférájában (az alkalmazhatóság szempontjából igen fontos paraméter), amit a komplex röntgendiffrakciós szerkezete is alátámaszt. A [Mn(nompá)]⁺ és a [Mn(dompa)]⁺-komplexek kinetikailag labilisak, mivel a spontán, ill. savkatalizált disszociációjukra

jellemzős sebességi állandók lényegesen nagyobbak, mint azt az eddig vizsgált makrociklusos Mn²⁺-komplexek esetében tapasztalták, így in vivo alkalmazásra nem javasolhatók.

Parajdi-Losonczy Péter László (II. Vegyész MSc): A $[\text{Ru}(\eta^6\text{-p-cimol})(\text{H}_2\text{O})_3]^{2+}$ kölcsönhatása aminosavakkal

Témavezető: Dr. Buglyó Péter

Napjainkban a rákellenes hatású fémkomplexek egyik legfontosabb családját jelentik a különböző platinafém-komplexek. Ezen vegyületek közé tartoznak egyes ruténium(III)-komplexek, melyek hatásmechanizmusának fontos lépése azok in vivo redukciója ruténium(II)-vé. A Ru(II) kevésbé stabilis forma, oxidációra érzékeny, azonban stabilizálható aromás ligandumokkal úgynevezett félszendvics vegyület formájában. A hidroxámsavak jó komplexképző sajátosságukról ismert vegyületcsalád, és egyes képviselőik maguk is antitumor hatásúak. Ezek alapján Ru(II)-hidroxámát komplexeket előállítva megnövekedett aktivitású vegyületekhez juthatunk. Munkánk során a fémion α -alaninhidroxámsavval, β -alaninhidroxámsavval és gamma-amino-vajsav-hidroxámsavval való kölcsönhatását vizsgáltuk oldatfázisban pH-potenciometriás, ¹H NMR, UV-VIS spektrofotometriás és ESI-TOF-MS módszerekkel. Az alfa- és a béta-származék esetében igen lassú kinetikát tapasztaltunk. Eddigi eredményeink szerint mindkét ligandummal stabilis, különböző szerkezetű, egy- és többmagvú kelátkomplexek képződnek. A gamma-származék esetében már nem tapasztaltunk lassú folyamatokat, és itt már kizárólag egymagvú kelátkomplexek képződnek. Mindhárom aminosav jó komplexképző liganduma a fémionnak, melyek képesek a fémion hidrolízisét lúgos közegben is háttérbe szorítani.

Patalenszki János (II. Vegyész MSc): A $[(\eta^6\text{-p-cimol})\text{Ru}(\text{H}_2\text{O})_3]^{2+}$ -kation kölcsönhatásának vizsgálata S-metil-L-ciszteinnel és DL-metioninnal

Témavezető: Dr. Buglyó Péter

A potenciálisan rákellenes hatású félszendvics fémorganikus Ru(II)-komplexek a szervezetbe kerülve kölcsönhatásba léphetnek a testfolyadékok fémion megkötésére alkalmas komplexképző ligandumaival. Ezért előzetesen vizsgáltuk a $[(\eta^6\text{-p-cimol})\text{Ru}(\text{H}_2\text{O})_3]^{2+}$ -kation kölcsönhatását ciszteinnel és két modellvegyületével (N-acetilcisztein, cisztein metilésztere) pH-potenciometriával, ¹H NMR spektroszkópiával és ESI-MS spektrometriával. Az eredmények alapján nagy stabilitású komplexek képződtek melyekben a ligandumok feltehetően tridentát módon koordinálódtak, valamint a tiolátion révén kétféleképpen képződhetnek. Így a munka folytatásaként a kén-donoratom koordinációs készségét vizsgáltuk tioéterként csökkentett nukleofilitású (S-metil-L-cisztein, DL-metioin) ligandumokban, melyek $[(\eta^6\text{-p-cimol})\text{Ru}(\text{H}_2\text{O})_3]^{2+}$ -megkötőképességét tanulmányoztuk.

Sipos Zoltán (II. Vegyész MSc): Bróm-kumarinok Ullmann-reakciói

Témavezető: Dr. Patonay Tamás

A modern szerves kémiában egyre nagyobb teret nyernek az átmenetifém katalizált reakciók. Kutatócsoportunkban is nagy jelentőséget tulajdonítanak az ilyen típusú reakciók vizsgálatának. Vizsgálataink célvegyületei főként a flavanoidok és rokon vegyületeik köréből kerül ki. Ide tartoznak a kumarinok is, melyek számos természetes anyagban megtalálhatók. A kutatócsoportban a halogénezett kumarinok palládium-katalizálta reakcióit különböző aminokkal vizsgálták már, de a palládium-katalizátorok drágák és eléggé kényesek. Ezért célszerű megvizsgálni a sokkal olcsóbban és könnyebben hozzáférhető rézsók reaktivitását

hasonló körülmények között. Előadásomban a munkánk során felmerülő nehézségekről, eredményekről szeretnék beszámolni.

Tóbiás Eszter (IV. Vegyészmérnök BSc): Szulfonált SIMes Rh(I)-N-heterociklusos karbén komplex előállítás és katalitikus alkalmazása

Témavezető: Dr. Czégény Csilla Enikő

Napjainkban egyre nagyobb jelentősége van a katalitikus folyamatoknak, mind az ipari mind a laboratóriumi gyakorlatban. Az N-heterociklusos karbén és fémkomplexeik hatékony katalizátorok a molekuláris kémiában és a makromolekuláris kémiában is. Munkám során sikerült egy új, vízzeloldható Rh(I)-N-heterociklusos karbén komplexet előállítani. A komplex katalitikus aktivitásának megállapítása érdekében egyszerű teszterekciókat (izomerizáció, hidrodehalogénezés, hidrogénezés) végeztem.

Veres Péter (II. Vegyész MSc): Kollagén-szilika aerogél hibridek adszorpciós tulajdonságai

Témavezető: Dr. Lázár István

Kutatásom témáját kollagén-szilika aerogél hibridek szintézise és tulajdonságaik vizsgálata képezi. Előadásom során a hibridek a szililezőszer mennyiségének és a szililezés módjának függvényében bekövetkezett hidrofobicitás-változását, illetve különböző szerves modellvegyületekkel szemben mutatott adszorpciós tulajdonságait mutatom be. Az általam előállított hibridek kiváló mechanikai és adszorpciós tulajdonságokkal rendelkező biodegradálható anyagok. Egyedi tulajdonságaik révén nagy potenciállal alkalmazhatóak szabályozott hatóanyagleadású gyógyszerhordozóként, illetve természetes vizeinket szennyező szerves anyagok eltávolítására szolgáló adszorbensként.

A kutatás a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú „Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése országos program” című kiemelt projekt keretében zajlott. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

9:00 Történettudományi és Néprajztudományi szekció

Levezető elnök: Dr. Lévai Csaba

Veres Tünde (III. Történelem BA): Fragmentumok a regéci vár XVII. századi történetéből

Témavezető: Dr. Bárány Attila

Kutatásom témája a regéci vár hadtörténete, helytörténete és birtoklástörténete. Az egykori Abaúj vármegye területén állt erősség XIII. század óta tartó története során többször gazdát cserélt, s az új birtokosok a várépítési korszakoknak megfelelően mindig erősítették az erődítményt. Éppen ezért a várral kapcsolatban fennmaradt források többsége inventárium, vagy perirat. Kutatásom során találtam rá többek között Szunyogi Mátyás regéci várnagy instrukciójára, Zrínyi Ilona parancsolatára és egy Doleszné nevezetű uradalombéli lakos boszorkányperére. A forrásanyagok összehasonlítása lehetőséget ad arra, hogy megtudjuk, a XVII. század végére milyen változások történtek a vár életében, a szabályok miként befolyásolták a lakosság életét, s hogy változott-e a regéci vár épületeinek funkcionális szerepe. Előadásomban pontosan ezekre a kérdésekre keresem a választ.

Varga Anett (II. Történelem MA): A köblösi Teke család az Erdélyi Fejedelemségben
Témavezető: Dr. Dáné Veronka

Szakedolgozati témámat szeretném ismertetni a konferencián. Egy Doboka vármegyei köznemesi család leszármazását, szerepét, házassági politikáját és kapcsolatait vizsgáltam meg, illetve ezeken keresztül szeretném bemutatni egy vármegyei nemesi család lehetőségeit a fejedelemségkori Erdélyben.

Törő László Dávid (II. Történelem MA): Harold Steinacker és Timon Ákos vitája
Témavezető: Dr. Erős Vilmos

Előadásomban a dualizmus kori osztrák-magyar történetírói viták közül Harold Steinacker és Timon Ákos összecsapására térek ki. Az itt előkerülő kérdések (például hogy mennyiben európai/magyar jelenség a szentkorona-eszme, mennyiben egyedi a magyar alkotmányfejlődés) egyik fő jelentősége, hogy a két világháború közötti magyar történészvitákra is döntő hatással voltak.

Káli Róbert (II. Történelem MA): Az Ipari Forradalom recepciója Magyarországon a 20. század első felében

Témavezető: Dr. Lévai Csaba

Az előadni kívánt munkám a szakdolgozatom bevezető fejezete. A kutatásom e része arra éleződik ki, hogy a 1948-1989 közötti időszak vizsgálatainak egy alapot nyújtson. Az összehasonlító elemzés úgy gondolom jól kimutatta a recepción belüli irányvonalakat. Ki lehet emelni egy megközelítésbeli és egy korszakos választóvonalat. Magyarországon viszonylag korán megjelent az Ipari Forradalom értelmezésének mindkét válfaja: az amelyik kiemeli az idősíkból, tehát egy önálló időszakként tekint rá, és az amely egy lassabb ám folyamatos fejlődést lát a gazdasági téren. A másik említett szakadás, a kutatók szakmájában figyelhetők meg. Míg a 1910-20-as évek munkáit a legtöbb esetben szociológusok vagy közgazdászok írták, addig a második szakaszban átkerült a történészek asztalára a fogalom a hozzá tartozó kérdéskörökkel egyetemben.

Kiss Andrea (I. Történelem MA): Nanterre - 1968

Témavezetők: Dr. Pallai László, Dr. Györkös Attila

Előadásomban szeretném röviden felvázolni, hogy mi is járult hozzá, hogy a diákság fellázadjon a francia kormány és a fennálló rendszer ellen. Szeretnék rávilágítani, hogy mi vezetett addig, hogy a diákok elfoglaljanak egy előadó termet és később kirobbantsák a XX. századi francia történelem egyik legnagyobb sztrájk hullámát. Mindenek előtt a hallgatók szemszögéből próbálom bemutatni az előzményeket, melyhez a szépirodalomban találtam segítséget. Továbbá szeretném bemutatni, hogy van aki nem tűnt el ezen diákok közül és még ma is aktívan alakítja az európai politikát.

Ferki Julianna (I. PhD Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola): Az 1945-ben a Beregszászi járás falvaiba költözött telepések privilégiumai

Témavezető: Dr. Lajos Veronika

Ungváron, a Kárpátaljai Állami Levéltárban gyűjtött iratanyagra támaszkodva ismertetem az 1945-ben a hegyvidékről a Beregszászi járás falvaiba áttelepültek juttatásait, ami kedvezővé tette és magyarázata lehet költözésük okának.

13:00 Biológiai tudományok szekció

Levezető elnök: Somogyi Anna Ágnes

Babits Melinda Dorottya (III. Biológia BSc): A személyiség és a szociális viselkedés kapcsolata verőköltő bodobácsnál

Témavezető: Prof. Dr. Barta Zoltán, Dr. Gyuris Enikő

Az állati személyiség vizsgálata a viselkedésokológia dinamikusan fejlődő területe. Az utóbbi években számos olyan publikáció jelent meg, melyek az egyedek közti különbségek jelentőségére és funkciójára mutatnak rá szociális kontextusban. Gyuris Enikő és munkatársai kimutatták, hogy verőköltő bodobácsoknál jól mérhetőek egyedi (személyiségbeli) különbségek (Gyuris és mtsai 2011). Vizsgálataim során arra voltam kíváncsi, hogy ki lehet-e mutatni konzisztens szociális viselkedést verőköltő bodobácsoknál; és amennyiben igen, összefüggésbe hozható-e a következő személyiség-jellegekkel: aktivitás, bátorság, felfedezőképeség. Előadásomban az elmúlt hónapok során végzett munkámat, valamint annak elméleti hátterét szeretném bemutatni.

Gerőcs Annamária (II. Biotechnológia MSc): Stressztoleráns talajbaktérium identifikálása és biostimulátor hatása növényi modellrendszerekben

Témavezető: Domokos-Szabolcsy Éva, Tarek Alshaal

Szennyezett, vagy extrém szélsőséges körülmények közül izolált baktériumok olyan tulajdonságokkal lehetnek felruházva, melyek alkalmassá teszik őket kármentesítési célokra való felhasználásra önmagukban vagy növényekkel együttesen (Goma and Momtaz, 2007). Egyik felhasználási módja lehet a fitoremediáció potenciáljának növelése mikroorganizmusok által. A magasabb rendű növények és talajmikroorganizmusok közötti kapcsolatokat, interakciókat intenzíven kutatott terület, mivel nagy potenciálok rejt magában a fenntartható mezőgazdaság szempontjából. A mikroorganizmusok által elősegített remediáció elsősorban a növények és mikrobák között kialakult kapcsolatokon, szinergizmuson alapulnak. Munkánk során érdeklődésünk középpontjába került egy olyan baktérium törzs, amelyet Kolontár térségéből származó vörösiszappal szennyezett talajmintából tudtunk izolálni, s három, egymást követő autoklávozási művelet után is kitenyészthető volt. Részletesebben kezdtük el vizsgálni stressztoleranciáját, úgy hogy különböző abiotikus stressznyomásnak tettük ki. Az eredmények azt mutatták, hogy pH eltolódását jól tolerálja a törzs: a pH 4,2 alatt és 11,2 fölött kezd gátolttá válni szaporodása. A táptalajban alkalmazott só (NaCl) 2% koncentrációig tolerálta, míg a hidrogén-peroxid által kiváltott oxidatív stressz gátló hatását 4400 mM-nál lehetett észrevenni. A vizsgált baktérium törzs identifikálása 16S rDNS konzervatív régió alapján történt az NCBI Genbank adatbázisban létező szekvenciákkal összehasonlítva MEGA5. keresőprogram segítségével. A baktérium törzs rokonsági viszonyait filogenetikai fán ábrázoltuk a legközelebbi szomszéd módszerével megszerkesztve. A vizsgált baktérium törzs növényi növekedést serkentő hatását in vitro körülmények között retek magvak csírázásán keresztül vizsgáltuk, a táptalajhoz adott különböző só koncentráció mellett. Tapasztalatunk alapján 0,05% só alkalmazása esetén a magvak csírázását és a csíranövények fejlődését a baktérium inokulálás segítette, 0,1% só koncentráció mellett azonban nem volt mérhető különbség a kezeletlen magvakkal összehasonlítva. A vizsgált baktérium törzs növekedést serkentő hatását üvegházban műanyag konténeres kísérletben, szomatikus embrió eredetű *Arundo donax* palántákon is vizsgáltuk. A növényeket növekvő só tartalmú homokba ültettük. Három hét elteltével a fenotípusos paramétereket összehasonlítva azt tapasztaltuk, hogy hajtások növekedésére a baktérium inokulálás serkentőleg hatott, főként a magasabb sókoncentrációnál, nem tapasztaltunk azonban különbséget az új hatások számában a kezeletlennel összehasonlítva.

Hepp Anna (II. Biomérnök MSc): Rövidtávú nikkkel-kezelések hatása a Spirodela polyrrhiza telelőrügyeinek érzékenységére

Témavezető: Dr. Mészáros Ilona, Dr. Oláh Viktor

Sok vízi növényfaj életmenetének jellegzetessége, hogy a kedvezőtlen körülmények átvészelésére a vízfenékre süllyedő, ún. telelőrügyeket hoznak létre. Mivel a telelőrügyek létrehozása a vízínövények körében elterjedt módja a kedvezőtlen körülmények átvészelésének, a környezeti hatásokkal szembeni érzékenységüknek a vizsgálata környezetvédelmi, ökológiai és ökofiziológiai szempontból fontos és érdekes téma. Számos szennyező vegyület elsősorban a víz-üledék határfelületen halmozódik fel, így feltételezhető, hogy a vízfenéken hosszú ideig életképes telelőrügyeknek sok esetben jelentősen magasabb toxinkoncentrációt kell elviselniük, mint a vízfelszínen úszó növényeknek. Munkánk során bojtos békalencse (*Spirodela polyrrhiza* (L.) Schleiden) telelőrügyeinek akut nikkel-expozícióval szembeni érzékenységét vizsgáltuk egyhetes, 0-0,1 g Ni l⁻¹ koncentrációjú kezelések során. Az eredményeink alapján a magasabb nikkkelkoncentrációk már egyhetes expozíció után is lassították a telelőrügyek felszínre emelkedését. A magasabb nikkkelkoncentrációk hatására nőtt a telelőrügyek mortalitása is, azaz az új növények létrehozására képes telelőrügyek részaránya lecsökkent. A kihajtásra képes telelőrügyek esetében azonban nem volt megfigyelhető a Ni gátlása, az általuk létrehozott szártagok növekedési rátája megegyezett a kontroll értékekkel vagy kismértékben meg is haladta azokat. *A munkát a Nemzeti Tehetség Program NTP-FTNYT-MPA-12-027 sz. "Diószegi Nyári Iskola 2013" c. pályázat és a TÁMOP-4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 projekt támogatta.*

Kulcsár László (II. Biomérnök MSc): A Penicillium chrysogenum β -galaktozidáz enzimeinek rekombináns technológiával való termeltetése, tisztítása és biokémiai/enzimológiai vizsgálata

Témavezető: Dr. Karaffa Levente, Dr. Fekete Erzsébet

A *Penicillium chrysogenum* komoly biotechnológiai jelentőséggel bíró fonalas gomba - a penicillin béta-laktám típusú antibiotikumot termeli -, ennek ellenére szénváz asszimilációs mechanizmusairól illetve a katabolizmusban részt vevő struktúrgénekről és az általuk kódolt enzimekről keveset tudunk. A kutatómunka alatt a laktóz (1,4-O-galaktopiranozil-D-glükóz) hidrolízist végző β -galaktozidáz géneket/enzimeket tanulmányozzuk.

Malmos Edina (II. Biológia-Földrajz tanári MSc): Biológiai tévképzetek megjelenése és azok korrekciója a 7. osztályban

Témavezető: Revákné Dr. Markóczi Ibolya

A tévképzetek olyan hibás elképzelések, melyek a tanulók tudásában mélyen gyökereznek és sok esetben a tudományos nézeteknek is ellenállnak. A tanulók tévképzetei elsősorban a hétköznapiakból származnak, de az iskolai oktatás során is elkerülhetetlenül találkozunk velük, ezeket nevezzük didaktogén tévképzeteknek. A didaktogén tévképzetek kialakulásának egyik forrása maga a tanulási- tanítási folyamatban használt tankönyv szöveg és ábraanyaga, melyeket a tanulók helytálló információként jegyeznek meg. Kutatásunkban célul tűztük ki, hogy a magyar általános iskolák 7. osztályában használt egyik legnépszerűbb tankönyvben lévő tévképzeteket felkutassuk, a kapott eredményeket elemezzük, illetve javaslatokat tegyünk azok korrekciós lehetőségeire.

Lukács Andrea (II. Biotechnológia MSc): Melanoma sejtvonalak genom eltéréseinek jellemzése

Témavezető: Ecsedi Szilvia

A humán malignus melanoma a bőrdaganatok legagresszívabb formája, melyet számos, a daganat progresszióval összefüggésbe hozható genetikai alteráció jellemez. Célunk volt 19 különböző klinikai tulajdonságú melanomából származó sejtvonal kromoszómális eltéréseinek tanulmányozása array CGH technikával. A hibridizációs adatok kiértékelését BlueFuse Multi és Nexus Copy Number szoftverekkel végeztük. Az összes, valamint csak a primer sejtvonalakban előforduló közös eltérések megfigyelése mellett, a mintákat különböző szempontok alapján csoportosítottuk. A BRAF mutáns és vad típusú sejtvonalak összehasonlítása után, a primer és metasztatizis eredetű, az RGP és VGP fázisban lévő, valamint az invazív és nem invazív sejtek genomját is összevetettük. Eredményeinket összefoglalva megállapíthatjuk, hogy array CGH-el a melanoma agresszív biológiai viselkedését jellemző eltéréseket találtunk.

A kutatás a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú „Nemzeti Kiválóság Program- Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program” című kiemelt projekt keretében zajlott. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Mitercsák Judit (III. Biomérnök BSc): 1900-as évek elején izolált Tokaji borélesztő törzsek taxonómiai vizsgálata

Témavezető: Kállai Zoltán

A must borrá erjesztése az élesztő gombák áldásos tevékenységének köszönhető. Az erjedés bekövetkezhet a szőlőbogyó természetes flóráját alkotó vadélesztő populációk által. Ilyenkor az erjedés lefolyása és kimenetele, valamint a végtermék minősége erősen függ a véletlentől. Ha az erjedés folyamatát kézben szeretnék tartani és le akarjuk csökkenteni a fermentáció elhúzódásának és elakadásának az esélyét, akkor célszerű starterkultúrát alkalmazni. A megfelelő élesztőtörzsek megtalálása és starterkultúrává nemesítése több, mint száz éve foglalkoztatja a kutatókat. A valaha működött Ampelológiai Intézet (Szőlészeti Kutató Intézet) 1901 óta foglalkozott a magyar borvidékekről származó borélesztők begyűjtésével, egysejtkultúráinak kitenyésztésével és vizsgálatával. Munkánk célja volt a fent említett Tokajból izolált élesztőkre vonatkozó korábban elvégzett vizsgálatok eredményeinek összegyűjtése fellelhető forrásokból és a törzsek taxonómiai hovatartozásának tisztázása. Ezáltal megismerjük, hogy régen milyen élesztők játszottak szerepet a borok erjedésében, és milyen borászati technológiai szempontok alapján szelektálták elődeink az élesztőket, összehasonlítva a ma alkalmazottakkal.

Molnár Miklós (II. Biotechnológia MSc): Szomatikus embrió eredetű Arundo donax L. ökotípusok szelektálása és réztoleranciájának vizsgálata ex vitro rendszerben

Témavezető: Domokosné Dr. Szabolcsy Éva

Az Arundo donax L. - más néven olasz nád - steril dekaploid, a perjefélék családjába tartozó pázsitfűféle, amely megjelenésében hasonló a közönséges nádhoz (Phragmites australis), de annál gyorsabb növekedésű és nagyobb biomassza-produkcióra képes. Ökotípustól és környezeti hatásoktól függően a növény magassága elérheti a 2-10 métert és 2-3 cm-es szárvastagságot (Mirza et al., 2010). Az arundónak élő, csírázóképes magja nincs, emiatt szaporítása korábban csak vegetatív úton, a rizómák feldarabolásával történhetett. Az utóbbi években azonban szomatikus embriógenezisen alapuló in vitro technikával hatékonyabb szaporítástechnológiai módszer lett kidolgozva, mely alkalmas szinkronizáltan, nagy mennyiségű, homogén állomány létrehozására. Nagyfokú tűrőképessége miatt az Arundo

donax L. marignális és/vagy szennyezett területek beültetésére is alkalmas, képes nagy koncentrációban felvenni és akkumulálni fémeket (kadmium, nikkel) ezáltal potenciálisan felhasználható kármentesítési célokra (Papazoglou et al., 2007). Kolontárról származó vörösiszappal végzett kísérleteink révén saját tapasztalataink is vannak már az Arundo donax remediációs potenciálját illetően (Alshaal et al., 2013). Korábbi ismereteinkre és a szakirodalmi áttekintésekre alapozva célul tűztük ki, hogy szelekciós kísérletben vizsgáljunk meg különböző helyről származó Arundo ökotípusok rézfelvevő képességét, rézzel szembeni toleranciáját. Részletesen tanulmányozzuk a növényekben lezajló fiziológiai és biokémiai változásokat magas réz okozta abiotikus stressz nyomás alatt tenyészedényes kísérletekben, üvegházi körülmények között.

Ujvárosi Andrea Zsuzsanna (II. Biotechnológia MSc): Vízvirágzást okozó fajok mikrocisztin bioszintéziséért felelős génklaszterének a vizsgálata

Témavezető: Dr. Vasas Gábor

A hazai eutróf vízterekben megjelenő cianobakteriális vízvirágzásokra jellemző olyan szekunder metabolitok termelése, amelyek a környezetük számára toxikusak lehetnek. Hazánkban legjellemzőbb cianotoxinok a mikrocisztinek. Munkánk során számos terepről gyűjtött, és laboratóriumi izolátum mikrocisztin termelését vizsgáltuk

13:00 Színháztudományi szekció

Levezető elnök: Dr. Balkányi Magdolna

Marczin I. Bence (II. Esztétika MA): A játék mint szervezőelv a színházban és egyéb művészeti ágakban

Témavezető: Dr. Angyalosi Gergely

Előadásomban arra kívánok rávilágítani, hogy művészetértelmezésünkben vagy akár egy konkrét műalkotás elemzésekor milyen alulreprezentált a játék fogalma, ám, főleg kortárs művek esetében, nagy segítségünkre lehetne, hiszen egy olvasatból maga a játék képzi az alkotás esszenciáját. A játék önálló kategóriaként jelenhet meg a klasszikus értelmezésekben szép, kellemes, fenséges, műves fogalmak mellett, attól függetlenül is bírhat értékteremtő funkciókkal. Majd példán keresztül kísérletet teszek arra, hogy bemutassam, hogy ez hogyan is működhet a gyakorlatban.

Szakál Dóra (I. Esztétika MA - II. Magyar nyelv és irodalom BA): Szín-játékos portrék

Témavezető: Dr. Valastyán Tamás

Az ember legkevésbé önmaga, ha saját személyében beszél. Adjak neki álarcot, és az igazat fogja mondani” (Oscar Wilde)

Ádám András Bence (II. Amerikanisztika MA): Teljes kör: Sam Shepard visszatérése Ödipuszhoz

Témavezető: Dr. Varró Gabriella

Sam Shepard, aki idén tölti be 70. életévét, bátran mondható a legprominensebb kortárs amerikai drámaírónak. Hosszú karrierje során az amerikai élet összes fontos aspektusát színpadra vitte, ám sokkal ősbibliai témák is megjelennek darabjaiban. Az egyik legnépszerűbb (és legkevesebbet tárgyalt) téma az ödipuszi hagyatéka. Előadásom keretében ezt a témát

kívánom megvizsgálni az öt ún. családdrámán keresztül (Az az átkozott éhezés, Az eltemetett gyermek, Valódi vadnyugat, Szerelem bolondja, Hazug képzelet).

14:00 Társadalomtudományi szekció

Levezető elnök: Dr. Murányi István

Molnár Éva (II. Szociálpolitika MA): Családalapítási stratégiák a 21. században - a gyermekvállalás motivációi

Témavezető: Dr. Czibere Ibolya

Magyarországon napjainkban jelentős különbség mutatható ki a tervezett és a vállalt gyermekek száma között, amely azt bizonyítja, hogy a gyermekvállalás még mindig fontos életcél. Az előadás a családtervezést befolyásoló tényezők bemutatására fókuszál. Ezek fontossága egyénenként eltérő lehet, azonban korábbi kutatási eredmények is azt bizonyítják, hogy a családtámogatási rendszer kiszámíthatósága, a munkaerőpiac rugalmassága, és a gyermekintézmények kiépítettsége mellett az egyenlőbb családi munkamegosztás elősegíthetné a családalapítás akadályainak lebontását.

Mile Zsolt (IV. Szociális munka BA): Az iskolai közösségi szolgálat fogadtatása debreceni gimnazisták körében

Témavezető: Dr. Ábrahám Katalin

„A közösségi szolgálat szociális, környezetvédelmi, a tanuló társadalmi környezetének javát szolgáló, anyagi érdektől független tevékenység, amely egyénileg vagy csoportosan, projekt módszerrel végezhető. Igazolása a projekt megvalósulásának leírását tartalmazó, az egyén szerepét tükröző dokumentumban történik.” (nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény Részletes indoklás 6 §-hoz). Előadásomban kitérek az iskolai közösségi szolgálat előzményeire, az IKSZ és az önkéntesség hasonlóságaira illetve különbségeire. Kutatásomat fókusz csoportos formában végzem a debreceni gimnáziumokban tanuló diákokkal, akik már végeztek közösségi szolgálat és akik még nem végeztek szolgálatot. Az eddig tapasztalataimat szeretném megosztani a konferencián az érdeklődőkkel.

Somogyi Ildikó (II. Szociálpolitika MA): Szerepkonfliktusok a gyermek- és ifjúságvédelemben

Témavezető neve: Dr. Csoba Judit

A kutatás az új szolgáltatás rendszerintegrációjának egy szegmensére, a segítői szerepekre helyezi a hangsúlyt. Fontos megvizsgálni, hogy a segítővel szemben milyen szerepelvárások érkeznek, melyekre reagálnia kell. A sikeres rendszerintegráció alapját az képezi, ha a szolgáltatást nyújtók figyelembe veszik a kliens igényeit, s erre alapozva tevékenykednek. Az elsődleges tapasztalatok azt mutatják, hogy a segítő szolgáltatással kapcsolatos szerepelvárások az utóbbi években alapvetően átalakultak, s a segítő szerepével kapcsolatban egy új, sok tekintetben az eddigiekhez képest eltérő szerepelvárás fogalmazódik meg, melynek elemeit a szolgáltatást igénybe vevők társadalmi státusza jelentősen befolyásolja. A kutatás több hipotézis vizsgálatát tűzi ki célul, melyek közül melyek közül itt most csak egy kerül kiemelésre és bemutatásra. A szakirodalmi ismeretek, illetve előzetes vizsgálat eredményei tükrében felállított hipotézis szerint az oktatási intézményben dolgozó szociális szakemberrel szemben támasztott elsődleges szerepelvárás a segítő, majd a bizalmi szerep.

Bene Viktória (III. Szociális munka BA): Szociális szférában dolgozók pályorientációja
Témavezető: Nagy Zita Éva

Kutatásom során azt kíséreltem meg feltárni, hogy a jelenleg szociális munkás munkakörben dolgozó emberek, hogyan kerültek a pályára, mi volt a fő motivátoruk, miért pont emellett a szakma mellett döntöttek, majd összehasonlítottam a pályakezdők és a pályánlévők motivációs céljait, illetve azok különbségeit. Az előadás kiindulópontjául szolgáló dolgozatomban forrásul használtam a már elvégzett pályorientációs vizsgálatokat és kutatásokat is. Összesen hét tényezőt találtam meg az interjúkban főbb motivátorként, indítékként, amelyet jelen előadásomban fogok bővebben ismertetni.

* * *

2013. november 17. vasárnap

9:00 Matematika – Fizika – Informatika szekció

Levezető elnök: Kunkli Roland Imre

Kiss Tibor (II. Matematikus MSc): Általánosított konvexitás és aszimmetrikus konvex burok

Témavezető: Prof. Dr. Páles Zsolt

Egy valós számhalmazt (standard értelemben) konvexnek nevezünk, ha bármely két pontjával együtt az őket összekötő szakaszt is tartalmazza. Egy ilyen konvex halmazon értelmezett valós értékű függvényt pedig akkor mondunk konvexnek, ha gráfjának bármely két pontját összekötő húr a két pont által meghatározott gráfszelet felett halad. Nézőpontot váltva, tetszőleges függvénnyel kapcsolatban kézenfekvő dolog feltenni azt a kérdést, hogy milyen $[0,1]$ intervallumbeli paraméterekkel teljesíti az adott függvény a fent megemlített tulajdonságot az értelmezési tartományán. Ismeretes (N. Kuhn, 1987), hogy ezen standard esetben a paraméterhalmaz vagy triviális (azaz csak a 0 és 1 pontokat tartalmazó kételemű halmaz), vagy a $[0,1]$ intervallum és valamilyen valós T test metszete. Ha úgy módosítjuk a standard definíciót, hogy a függvénytulajdonságnál a pontokra rendezési feltételt is adunk (ekkor beszélünk aszimmetrikus konvexitásról), akkor ebben az esetben nem ismert a fentihez hasonló, kompakt jellemzése a paraméterhalmaznak. Az új halmazra vonatkozó zártsági tulajdonságokról, aszimmetrikus konvex burok konstrukciójáról, illetve aszimmetrikusan konvex függvények megadásának kérdéséről szól az előadásom.

Földvári Attila (II. Matematikus MSc): Egyenletmegoldhatóság bonyolultsága néhány véges csoport felett

Témavezető: Dr. Horváth Gábor

Kutatásomban egy speciális bonyolultság elméleti problémára kerestem gyors akár a gyakorlatban is alkalmazható algoritmust. Célom speciális típusú egyenletek megoldhatóságának vizsgálata volt. A probléma aktualitása épp az egyenlet típusában rejlik: egy egyszerűbb típusról már beláttam, hogy P-beli, így megoldható, míg az általános esetről szinte semmit sem lehetett tudunk. Prezentációmban ismertetem ezen általános probléma megoldását.

Rác Gabriella (I. Alkalmazott matematikus Msc): r-Lah-számokra vonatkozó újabb eredmények

Témavezető: Dr. Nyul Gábor

Egy szlovén matematikus, Ivo Lah foglalkozott először a később róla elnevezett kombinatorikus számokkal, a Lah-számokkal. A Lah-számok megadják egy adott elemszámú halmaz rögzített számú rendezett osztályba történő osztályozásainak a számát. Témavezetőmmel definiáltuk a Lah-számok egy általánosítását, az ún. r-Lah-számokat. Mostani előadásomban az r-Lah-számokkal kapcsolatos újabb eredményeinket szeretném ismertetni.

Badankó Péter (II. Fizika BSc): A kaotikus attraktor felrobbanása

Témavezető: Prof. Dr. Sailer Kornél

A Duffing anharmonikus oszcillátor paraméterterében szakmai munkám korábbi szakaszában feltérképeztem olyan tartományokat, melyben a külső periodikus vezérlés amplitúdóját növelve a megvalósuló kaotikus mozgáshoz tartozó és a rendszer Poincaré-metszetén kirajzolódó kaotikus attraktor a fázistér eredetileg diszjunkt tartományaiból szétterjed, miközben a szálas fraktálszerkezet kialakul és létrejön egy összefüggő, komplexebb kaotikus attraktor. Ezt a folyamatot kvantitatív módon kívánom jellemezni, melyre jó lehetőséget biztosít a maximális Lyapunov-exponens vagy éppen a kaotikus attraktor általánosított dimenziói. Előadásomban a Lyapunov-exponenssel, mint az említett folyamat egy lehetséges szignatúrájával kapott eredményeket szeretném bemutatni.

Márián István Gábor (II. Fizika BSc): A kvantumtérelmélet két fontos szeglete: renormálás és spontán szimmetriasértés

Témavezető: Dr. Nándori István

A részecskefizikai folyamatok leírására a természetes választás a kvantumtérelmélet használata. A kvantumtérelméleti modelleket nagy energián definiáljuk, de a mérésekkel való összehasonlítás miatt szükséges ezek alacsony-energiás kiterjesztése, ami ún. renormálást igényel. A renormálást végre tudjuk hajtani funkcionális renormálási csoport módszerrel azonban a közelítések miatt a származtatott fizikai mennyiségek függni fognak az ún. renormálási séma megválasztásától. Jelen munkában egy új módszert dolgoztunk ki a séma-függés optimalizálására spontán szimmetria sértés segítségével.

Márián István Gábor (III. Fizika Bsc): Minimális érzékenység elve

Témavezető: Dr. Nándori István

Az elemi részecskéket, a téridő felett értelmezett folytonos függvények segítségével írjuk le. Ezen terek kvantálását leíró elméleti keret a kvantumtérelmélet. Például a nemrég felfedezett Higgs részecske leírására skalárteret használunk. Egy másik példa az elektromágneses kölcsönhatást közvetítő részecske, azaz a foton, melyet vektortér segítségével jellemzünk. Függetlenül attól, hogy milyen elemi részecsket illetve milyen kvantumtérelméleti modellt vizsgálunk nélkülözhetetlen az úgynevezett renormálás végrehajtása, mert csak így kaphatunk mérhető fizikai mennyiségeket. Azonban a renormálásra kidolgozott eljárások alkalmazhatósága korlátozott. Például a perturbatív renormálás nem használható, ha a csatolás, ami szerint perturbálunk nagy, ilyen eset következik be a kvarkok hadronizációjánál. A nem-perturbatív technikák, mint például a funkcionális renormálási csoport (RG) módszerrel kapott eredmények pedig függnak az úgynevezett regulátor függvény megválasztásától. Jelen munkában arra a kérdésre kerestem a választ, hogy lehet-e a minimális érzékenység elvét használni az optimális regulátor kiválasztásához.

Kruppa Kinga (I. Programtervező informatikus Msc): KSpheres - Hatékony algoritmus gömbsorozatokat interpoláló felületek

Témavezető: Dr. Hoffmann Miklós, Kunkli Roland Imre

A gömbalapú felületmodellezés már megjelent a komputergrafikában, az utóbbi pár évben több folyóiratcikk is született a témában, illetve népszerű modellező szoftverekben (pl. ZBrush®, Spore™) szintén tetten érhető a jelenség. Az ezekben felhasznált eljárások azonban nem minden esetben szolgáltatnak elvárható eredményt, különös tekintettel azokra az esetekre, amikor az interpoláció során nyert különböző burkolófelület-darabok egymáshoz

történő csatlakoztatása a cél. A meglévő alakzatok egymáshoz való illesztése a felületmodellezés igen fontos része, hiszen ekkor a kiindulási alapként szolgáló objektumoknál bonyolultabb alakzatok jöhetnek létre. Emiatt a tervezők, felhasználók részéről folyamatos igény mutatkozik a minél kifinomultabb és számukra a tervezés folyamatában nagyobb szabadságot adó módszerek irányába. Az előadás során bemutatásra kerül az az algoritmus, melynek segítségével topológiaiilag bonyolultabb felületeket, élesebb elágazásokat, rendezetlen gömbhalmazokat is kezelni tudunk, illetve pótoljuk az illesztés terén tapasztalt hiányosságokat.

Nagy Ferenc (I. Programtervező informatikus Msc): Izooptikusok a geometriai modellezésben

Témavezető: Dr. Hoffmann Miklós, Kunkli Roland Imre

Kisebb tárgyakat akár a kezünkben tartva vizsgálhatunk. Nagyobb objektumok esetén azonban előfordulhat, hogy hátrébb kell lépnünk, hogy az egész tárgy benne legyen a látómezőnkben. Ha fényképezünk valamit, akkor is fontos lehet, hogy olyan távol álljunk, hogy az egész tárgy benne legyen a képben, illetve úgy közelítsünk hozzá, hogy minél inkább betöltse azt. Számítógépes megjelenítésben ez azt jelenti, hogy arra kell törekednünk, hogy a vizsgált objektum elférjen a képernyőn. Sokunk által tapasztalt probléma, például különböző modellező programok használata esetén, hogy a vizsgált tárgy elforgatva vagy más szemszögből nézve „kilóg a képernyőről”, egyes részei nincsenek megjelenítve. A cél tehát egy olyan általános módszer, illetve algoritmus tervezése, mely egy megfelelő kamerapozíciót segít meghatározni. Kétdimenziós esetben, tetszőleges görbére definiált az izooptikus görbe, melynek minden pontján az adott görbe érintő egyenesei adott szögben metszik egymást. Ezt a definíciót igyekszünk három dimenzióban általánosítani, majd térbeli izooptikus pontok segítségével határozzuk meg az említett kamerapontokat.

Cserhádi Zoltán (V. Általános orvos): Internet az orvoslásban 2.0

Témavezető: Dr. Nemes László

A web 2.0 – más nevén: közösségi web – olyan ingyenes szolgáltatásokat tartalmaz, melyek megkönnyítik a kapcsolattartást, oktatást, információközlést. A páciensek többsége blogol, információt oszt meg betegségéről, a közösségi médiát használja arra, hogy hasonló betegségben szenvedőkkel kapcsolatot tartson: ők az e-páciensek. Annak ellenére, hogy sok időt töltünk online, egyre kevesebb orvostanhallgató és egészségügyi szakember tudja, hogyan legyen szakmailag naprakész, hogyan építsen fel egy online praxist, vagy, hogyan kezelje az e-páciensek egyre nagyobb tömegét.

Felelőtlenség lenne nem felkészíteni a felnövekvő orvosgenerációt mindezekre, valamint nem megismertetni őket azokkal az elemekkel, melyek vizuálisabbá és érthetőbbé tehetik az orvosi oktatást, ill. megkönnyíthetik a kollaboráció kiépítését más kollégákkal. Ennek következtében, a digitális íráskészségnek része kellene, hogy legyen az orvosi oktatásnak.

9:00 Filozófia – Kommunikáció- és médiatudomány szekció

Levezető elnök: Dr. Bényei Péter

Dr. Gajdos Ágoston (I. PhD Humán Tudományok Doktori Iskola): Holdkór és Napimádat

Témavezető: Dr. Bánfalvi Attila

A téboly és a Hold, mint égitest összekapcsolódásának gyökereit az archaikus közösségi mítoszokban, a mítikus homály eliade-i világosságában érdemes megkeresnünk. A "holdkórosság", mint félig-meddig laikus állapotjelző sokáig alkalmas jelölőeszköze volt a tébolynak, felmutatásának misztikus- sejtelmes hangot kölcsönzött. Előadásomban a Hold és a Nap imádat kultuszainak tárgyalásával igyekszem rámutatni a téboly kifejezett kulturális eredetére, aspektusainak ismeretlenbe vesző távlataira, melyek a jelen mindennapiságában érnek véget.

Tikász Gáspár Bendegúz (II. Filozófia MA): Libertariánus és közösségelvű filozófiák

Témavezető: Dr. Bujalos István

A 20. század második felében jelentős vita bontakozott ki a politikafilozófiában, melynek fő kérdése, hogy mi az igazság, milyen az igazságos társadalom, állami berendezkedés. A kérdés körül két fő tábor bontakozott ki: a libertariánus és közösségelvű. Vizsgálatom tárgya, hogy a két fél hogyan próbálta megválaszolni ezeket a kérdéseket, valamint a köztük lévő ellentétek feloldhatóak-e.

Balogh Fruzsina (I. Kommunikáció- és médiatudomány MA): Jane Austen-adaptációk

Témavezető: Dr. Kálai Sándor

Előadásomban az adaptációs eljárások témakörét járom körül, reflektálva napjaink komplex mediális közegére, melyben szinte minden tartalom egy korábbinak feldolgozása, újragondolása. A médiumok közti átjárás szemléltetésére Jane Austen *Büszkeség és balítélet* című elbeszélését hasonlítom össze a műből készült két audiovizuális adaptációval, illetve egy online video-blog adaptációval, az új média színtereit, és a remedializáció kérdését vizsgálva. Austen életműve kimeríthetetlen forrása az adaptációk világának, egy transzmediatikus közegben él tovább az író körül kialakult kultusz. Vizsgálatom fő kérdése ezért: van-e valami aktuális társadalom-lélektani oka népszerűségének?

Fekete Ildikó (II. Kommunikáció- és médiatudomány MA): A konvergens televíziózás beköszöntével előtörő sorozatnézési szokások megváltozása

Témavezető: Dr. Oláh Szabolcs

A televíziós sorozatoknak a megváltozott médiakörnyezetben bekövetkező alakulása és fejlődése (médiumbeli, narratívabeli, technikai, formanyelvi) által kialakult újfajta sorozatnézési mód a konvergens televíziózás beköszöntével indulhatott el. A webes felületen való elérhetőség adta szabadság teljes mértékben átfőrt a broadcast televíziózás által megengedett, időben korlátozott befogadói lehetőségeket. Immáron alkalom nyílik/nyílt a sorozatok egész évados megnézésére, azok kedv és igény szerinti ismétlésére, felhasználók általi újracsomagolásukra. Míg korábban a tartalomlojalitás felett állt a csatornalojalitás (a néző leginkább egy csatorna folyamatos műsorrendjét követte figyelemmel, nem pedig kapcsolgatott azok között), addig ma ez – az internet térnyerésével – jelentősen átalakult: sokan az internetes felületről tájékozódnak, néznek különféle műsorokat, hiszen az nagyobb

szabadságot engedélyez használójának (mind felhasználás, mind pedig előállítás tekintetében). A konvergens televíziózás növelte a fogyasztók aktivitását és lojalitását is a tartalomelőállítás folyamatába való belépés lehetőségével. Létrejött egy új rajongói kultúra, a fankultúra mint értelmezői közösség.

Pálóczi Alexandra (III. Kommunikáció- és médiatudomány BA): Fekete hattyú – „A grotteszk talán még sohasem volt ennyire szép”

Témavezető: Dr. Oláh Szabolcs

A Fekete hattyú című film a 2010-es év egyik nagyszabású alkotása, amely kiváló kritikát kapott, és több neves díjra is jelölték nem véletlenül, ugyanis a film egy olyan szintézis, amely magában foglalja a rendező korábbi munkáit és a hasonló témákban készült filmek jegyeit. Ugyanakkor a rendező mindvégig megőrizte saját stílusát, és olyan egyedi elemekkel tarkította alkotását, amikkel eddig nem találkoztunk. Az előadás során bemutatom a film sokszínűségét, valamint azt, hogy egy filmen belül mennyi műfaj fordulhat elő és milyen elemekkel lehet alátámasztani egy-egy műfaj meglétét és sajátosságait.

Uri Dénes Mihály (II. Magyar nyelv és irodalom MA): A konzervativizmus kulturalitásának kérdései

Témavezető: Dr. Szirák Péter

Előadásomban azokra a kérdésekre keresem a választ, hogy mit jelent és milyen hagyományokból táplálkozik a konzervatív kultúrabefogadás ma Magyarországon, s hogy van-e olyan folyóirat, amely egy ilyen kultúraértés számára intézményes kereteket biztosítana. A vizsgálódás tárgyát elsősorban a 2006-ban indult, s egy konzervatív értékrend és – eddig jobbra politikai – beszédmód kialakítására törekvő, a konzervativizmus magyar hagyományait megújítani kívánó Kommentár folyóirat képezi.

13:00 Földrajztudományi szekció

Levezető elnök: Dr. Pásztor István Zoltán

Fazekas Anett (II. Geográfus MSc): A katasztrófaturizmus és a terület-és településfejlesztés kapcsolata

Témavezető: Molnárné Bodnár Réka Kata

Előadásom során szeretném ismertetni a turizmus egyfajta korszerűsödési folyamatát, a globalizációs folyamatok velejárójaként. Ennek tükrében, munkám során a szélsőségesen alternatív turizmus egyik válfajaként ismert katasztrófaturizmus napjainkban elfoglalt szerepét vizsgáltam. A kereslet, azaz a katasztrófaturisták alaposabb megismerésének alapjául egy online kérdőíves felmérés szolgált, melyet a Magyar Református Szeretetszolgálat önkéntesei és dolgozói körében végeztem el. A 280 fő mintanagyságú felmérés eredményeiből szeretném ismertetni azokat az elemeket, melyek rávilágítanak a katasztrófaturisták tulajdonságainak, attitűdjeik, motivációik részleteire; a társadalmunkban elfoglalt pozíciójukra. Céljaim között szerepel, hogy katasztrófaturizmus keresletének megismerésére végzett kutatásomat, valamint ezen turizmustípus kialakulásának elméleti hátterét, gyakorlati jellemzőit hazai és nemzetközi példákon keresztül szemléltetve – melyek része a területfejlesztés aspektusából is értelmezhető – ismertessem.

Jász Erzsébet (II. Földrajz-Történelem tanári MSc): A földrajz tantárgy és az érettségi vizsga

Témavezető: Dr. Teperics Károly

A földrajzoktatás megújulási lehetőségeinek vizsgálata kapcsán elengedhetetlen az érettségi vizsga megismerése. Olyan kérdések merülhetnek fel, hogy van-e összefüggés a földrajz kedveltsége és az előrehozott érettségi tételének lehetősége között; hogyan alakul a tárgy presztízse az előrehozott érettségik eltörlése után; meghatározó szerepet játszik-e a földrajz érettségi a továbbtanulásnál; de egyáltalán maguk a feladatok is vizsgálhatók tartalmi szempont szerint csoportosítva. Az előadásomban ezekről szeretnék beszélni.

Kelemen Dávid (I. Geográfus MSc): Európai határmenti területek fejlettségének és fejlesztési irányainak vizsgálata az EU csatlakozás függvényében

Témavezető: Dr. Pénzes János

Az előadás során bemutatásra kerül az Európai Unió regionális politikájának kialakulása és fejlődése, valamint egy meghatározó szegmensének, a határon átnyúló együttműködéseknek a jelentősége. Tipizálásra kerülnek a határmenti együttműködési programok az alapján, hogy a résztvevő országok tagjai vagy tagjelöltjei az Európai Uniónak illetve, hogy tartósan távol maradnak-e a csatlakozástól. Ahhoz, hogy átfogó képet kaphassunk a határmenti területek társadalmi-gazdasági és fejlettségbeli különbségeiről három határszakasz konkrét vizsgálatára helyezem a hangsúlyt a már korábban bemutatott kategorizálás alapján. Ezek a határterületek élesen elkülönülnek egymástól és eltérő földrajzi folyamatokkal jellemezhetőek, így más-más fejlesztési irányok válnak fontossá."

Lengyel István Máté (II. Geográfus MSc): Debrecen a globális gyógyszeripar térképén: az iparág telepítő tényezőinek, illetve fejlődésének gazdaságföldrajzi vizsgálata a hajdúsági megyeszékhelyen

Témavezető: Dr. Molnár Ernő

Az előadásban gyógyszeripari vizsgálataim jelenlegi fázisát szeretném bemutatni: Debrecen gyógyszeriparának mélyreható vizsgálatához elengedhetetlen az ágazat működési logikájának, valamint globális- és hazai iparági beágyazó környezetének feltárása. A gyógyszeripar nagy hagyományokkal rendelkező, magas hozzáadott értéket előállító, erősen exportorientált, komoly külkereskedelmi többletet produkáló hazai iparág. Ezen jellemzők tükrében a Magyarország és Debrecen gazdasági életében meghatározó, kulcsszereppel bíró gyógyszeriparra fókuszáló kutatásomat első ízben globális, Kelet-Közép-Európai kontextusban közelítettem meg. Külkereskedelmi adatok elemzésére épülő előadásom – a gyógyszeripar globális működési mechanizmusainak és hazai vonatkozásainak rövid áttekintése után – alapvetően három hipotézis vizsgálatára fókuszál. (1) Magyarország Kelet-Közép-Európa egyik meghatározó, jelentős növekedést mutató gyógyszer-exportőre. (2) A hazai gyógyszeripar növekedését meghatározó piacok elsősorban Kelet- és Kelet-Közép-Európában találhatóak. (3) A magyar gyógyszeripar termékei jelentős súlyt képviselnek a legfontosabb célpont országok piacain. A vizsgálat dinamikus és összehasonlító jellegű: az ezredfordulót követő több mint egy évtized tendenciáit elemzi, miközben Magyarország teljesítményét Kelet-Közép-Európa legfontosabb iparági exportőreinek jellemzőivel veti össze.

Kovács Eszter (IV. Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök BSc): A köles tájtermészetének agroökológiai vonatkozásai

Témavezető: Dr. Zsembeli József

Észak-Alföld kedvezőtlen adottságú területein, így többek között Karcagon is, korlátozottak a növénytermesztési lehetőségek, nagyobb a termelés kockázata, mint más régiókban, így kiemelkedően fontos a sikeresen termeszthető növényfajok optimális megválasztása. Éppen ezért célszerű visszanyúlni a régi őshonos fajtákhoz, újra termesztésbe vonni azokat, hiszen aligha illeszkednek más kultúrák ezeknél jobban az egyes tájak ökológiai adottságaihoz. A Nagykunság egyik ilyen meghatározó növénye volt a köles, mely az utóbbi évtizedekben a feledés homályába veszett, azonban napjainkban egyre nagyobb figyelem irányul rá. Ezen alapgondolatból kiindulva kutatómunkámat a köles növényre építettem, igyekeztem feltérképezni termesztésének helyi sajátosságait, a hozzá kapcsolódó hagyományokat, kialakult szokásokat. Ehhez 2 helyi kölestermesztő gazdával és egy helytörténésszel interjút készítettem. Céлом volt a köles optimális beillesztése a tájtermesztésbe, a helyi természeti tényezők, valamint a köles igényeinek, agroökológiai sajátosságainak összehangolásával. A Karcagi Kutató Intézet berkein belül liziméteres vizsgálatokat is végeztem a köles vízforgalmának számszerűsítésére, mellyel céлом volt bizonyítani, hogy a növény valóban ideális a helyi ökológiai adottságok között való termesztésre.

Tóth Judit (III. Környezetgazdálkodási agrármérnök BSc): A magas sótartalmú vizekkel történő öntözés hatása a talajra és a cirokra

Témavezető: Dr. Zsembeli József

A Karcag bel- és külterületén található fúrott kutakból származó víz minősége az öntözés szempontjából nem megfelelő, valamint tekintettel a térségre jellemző talajok érzékenységre és a nyári öntözések gyakori voltára, feltételezhető a másodlagos szikesedés kialakulása. Mivel a vízpótlás a nyári időszakban mindenképp szükséges a nagy vízigényű zöldségnövények számára, a megfelelő termés hozam eléréséhez, az öntözés elkerülhetetlen. A problémát tetézi, hogy gyakorlatilag nem váltható ki a magas sótartalmú, öntözésre alkalmatlan kút vizek használata a jó minőségű, Tiszából származó öntözővízzel.

Felvetődik tehát a kérdés, hogy amennyiben ezeket a körülményeket adottnak vesszük, van-e lehetőség az öntözés hatására kialakuló másodlagos szikesedés veszélyének csökkentésére, a talajt kímélő öntözés megvalósítására. Kutatómunkám eddigi eredményeinek felhasználásával, illetve a kísérletek folytatásával olyan konkrét gyakorlati vonatkozású előrejelzéseket lehet adni, amelyekben számszerűsíthető, hogy az egyes kút vizek adott talajon, adott mennyiségben öntözővízként való használata esetén milyen mértékű és jellegű szikesítő hatással számolhatunk, illetve hogy hogyan védekezhetünk a káros hatásokkal szemben.

13:00 Anglisztika – Amerikanisztika – Germanisztika szekció

Levezető elnök: Ureczky Eszter

Szököcs Róbert (I. Anglisztika MA): Transzgresszív viselkedés és erőszak J. G. Ballard regényeiben

Témavezető: Prof. Dr. Bényei Tamás

A brit középosztály transzgresszív viselkedésének vizsgálata James Graham Ballard regényeiben (Millenium People, Kingdom Come). A jelenség okai és lehetséges

következményei. Hasonlóságok és különbségek vizsgálata a fent említett művek és Chuck Palahniuk Fight Club című regénye között.

Szilágyi Bella Brigitta (I. Anglisztika MA): Tekintet Jane Austen A klastrom titka című művében

Témavezető: Dr. Séllei Nóra

Azt fogom bemutatni, hogy a főszereplő, Catherine Morland és a többi karakter életében hogyan van jelen a "gaze", azaz a nézés, tekintet, valamint milyen társadalmat formáló, vagy kontrolláló szerepe lehet.

Duró Evelin (I. Anglisztika MA): A test mint társadalmi, természettudományos és politikai metafora Aldous Huxley Pont és Ellenpont című regényében

Témavezető: Dr. Moise Gabriella

Aldous Huxley Pont és Ellenpont című művében a társadalmi és kulturális vonatkozású trópusokat, testképzeteket vizsgálom. Előadásomban azt mutatom be, hogyan ábrázolja Huxley regényének különböző szereplőin keresztül az élet körforgását, a test megteremtését, változását és elbukását.

Balogh Eszter Edit (II. Anglisztika MA): A férfitest feloldódása az első világháború sarában

Témavezető: Prof. Dr. Bényei Tamás

Az első világháború a huszadik századi történelem egyik legmeghatározóbb eseménye volt, a köré épített mítosz azonban már jóval a háború kitörése előtt formálódni kezdett, hiszen egyes elemei mélyen az európai kultúrában gyökereztek. A művészi ábrázolásokból azonban fokozatosan eltűnt a korábbi korok eszményített, centralizált és egyénített hősalakja: a hősi ideál és a férfitest felbomlásának logikus végkifejlete pedig a férfitest szó szerinti felbomlása, beleolvadása lett a háború sarába. Az emberi test tájban való feloldódásának egyik legfontosabb – ha nem leginkább ikonikus – motívuma a harcmezők sára. A csatateret az esőzéseknek és a fegyvereknek köszönhetően tényleges, fizikai veszélyt jelentettek a katonák számára. A sár a fizikai mellett azonban pszichikai fenyegetést is jelentett: az emberi forma feloldódását a formátlan anyagban, a nemlét határára sodorva a katonákat egy, a korábbi rendhez képest értelmét veszített világban. Az előadásomban ezt a jelenséget fogom elemezni festményeken és egyes verseken keresztül.

Feldmann Fanni (III. Anglisztika BA): A nemi szerepek megkérdőjeleződése Djuna Barnes Éjerdő című regényében

Témavezető: Dr. Séllei Nóra

Djuna Barnes Éjerdő című regényében Ismertető: Djuna Barnes Éjerdő című regényében a társadalom által elfogadott nemi szerepek érvényessége kérdőjeleződik meg. A regény ezeket a kategóriákat egymásba mosva, összekeverve jeleníti meg, és olyan helyzetekben alkalmazza, amelyekben "normális" körülmények között nem működhetnének. Ezáltal a koncepciók létjogosultsága kétségbe vonódik, sőt gyakran kifigurázva jelennek meg. A regényben mindez megjelenik a szereplőkben, a kapcsolatokban, sőt még a narrátori hangban is. Dolgozatomban erre az összekeveredésre építem, és bemutatom, hogyan mehet végbe a nemi szerepek létjogosultságának, igazságtartalmának megkérdőjelezése.

Bánfalvi Áron (I. Amerikanisztika MA): Nyelv által megkülönböztetve**Témavezető: Dr. Csató Péter**

Előadásom a nyelv és a diszkrimináció kapcsolatának vizsgálatára összpontosít. A modern nyelvfilozófia belátásai felől igyekszem rávilágítani az emberek közötti hátrányos megkülönböztetés nyelvi/retorikai meghatározottságára. Meglátásom szerint a diszkriminatív retorikai konstrukciók által létrehozott kategóriák oly mértékben meghatározzák a besorolt emberek társadalmi/kulturális szerepeit, hogy azok kénytelenek alkalmazkodni ezen szerepkonstrukciókhoz, így az adott kulturális diskurzus mind a megkülönböztetőt mind a megkülönböztetettet felvérteti egy nyelvi attitűddel, amelyből identitását eredezteti. Problémafelvetésem kontextusában Richard Wright Native Son című korszakos regényét tárgyalom.

Mikoly Zoltán (III. Germanisztika BA): Töredékes elbeszélésmód Herta Müller Herztier című regényében**Témavezető: Dr. Kricsfalusi Beatrix**

Herta Müller elsősorban a Nobel-díj 2009-es átvétele óta került az irodalomértelmezés középpontjába. Jellegzetesen kelet-közép-európai író, akinek írásművészetét nagymértékben meghatározta Ceaușescu Romániája, így a diktatúra, az azt körülvevő félelem és bizonytalanság. Herztier (Szívjószág) című regénye is ezt a létélményt tematizálja, melynek elmesélése rendkívül sajátos narratológiai megoldásokat eredményezett a műben: az elbeszélés egyszerre több narratív szintet is működtet, így az töredékessé és szokatlanul többsíkúvá válik, ami egyúttal annak befogadását és interpretációját is megnehezíti. Előadásomban tehát ezen töredékes elbeszélésmód értelmezésére fókuszálok a regény narratológiai vizsgálatán keresztül, Gérard Genette narrációelméleti alapfogalmaiból kiindulva.

* * *

A Konferencia megrendezését
a TÁMOP-4.2.3-12/1/KONV-2012-0048 számú
Tudományos eredmények elismerése és disszeminációja a Debreceni Egyetem kutatói,
oktatói és hallgatói által projekt támogatta.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósult meg.

Köszönjük a *Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Területi Bizottsága*
támogatását.

Debreceni Egyetem TEK Hatvani István Szakkollégium
4032 Debrecen, Egyetem tér 1.; 4010 Debrecen Pf. 67.

<http://hatvani.unideb.hu>

hatvani@unideb.hu